

Riktlinjer för VFU

141217

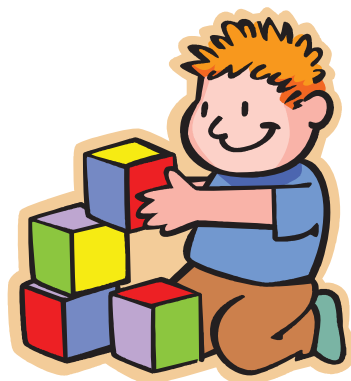
Sektionen för lärarutbildning

Riktlinjer för Verksamhetsförlagd utbildning inom

Förskollärarytbildningen

UVK2: Förskolan och samhällsupdraget

VT-15

Charlotte Sandström

Verksamhetsförlagd utbildning inom UVK2

Jag som kommer att möta Dig i kursen ser fram emot att få träffa Er alla och hoppas på en lärorik tid tillsammans. Ett viktigt inslag i högskolans läroprogram är **verksamhetsförlagd utbildning (VFU)**. Här följer kursbeskrivning och riktlinjer för VFU.

Målet med VFU är att få en växelverkan mellan den högskoleförlagda och den verksamhetsförlagda utbildningen. Genom att koppla VFU-perioder till ämnesstudierna ges studenten möjligheter att fördjupa sina kunskaper genom att använda dessa i den praktiska verksamheten. Studenterna skall ges utrymme att reflektera över kunskapssyn, kunskapsinnehåll och kunskapsurval för att uppnå progression i den verksamhetsförlagda utbildningen. Under handledning utvecklar studenten sin yrkesroll i relation till hur barn och elever lär. Studenten förväntas ta allt större ansvar ju längre hen har kommit i utbildningen.

Här redovisas kursens innehåll och vilka krav som ställs på dig som student. Kursen bygger på att du tar ett eget ansvar för dina studier i form av närvaro, engagemang, litteraturstudier samt inlämningsuppgifter.

I termin 2 har du VFU i förskolan under **veckorna 5-6**. Det är viktigt att du som student tar aktiv del i arbetet från första dagen. Ditt mål under dessa veckor är att aktivt delta i förskolans verksamhet och reflektera över ditt pedagogiska ledarskap, professionsutveckling samt läroplanens betydelse för ditt arbete som förskollärare.

VFU-Kursens mål: (se kursplan)

Efter avslutad delkurs förväntas studenten kunna:

Kunskap och förståelse

- **beskriva innehållet** i centrala juridiska begrepp och **centrala styrdokument för förskola och grundskolans tidigare år** sett såväl ur ett samtida som historiskt perspektiv
- **grundligt redogöra för förskollärares ansvar för alla barns trygghet och delaktighet i förskolan**
- översiktligt redogöra för olika läroplansteoretiska perspektiv

Färdighet och förmåga

- självständigt formulera och utreda frågeställningar som rör förskolans samhällsuppdrag såväl skriftligt som muntligt
- kommunicera förskolans styrdokument och demokratiska uppdrag med stöd av digitala verktyg
- **utifrån erfarenheter från den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) problematisera den egna kompetensen i utveckling mot att arbeta som professionell förskollärare. Dessutom ska studenten i verksamheten kritiskt granska tillämpning av värdegrunden samt problematisera social och ekonomisk hållbar utveckling.**
- **i samarbete med yrkesverksamma förskollärare planera och genomföra aktiviteter, samt observera och reflektera över förskolans verksamhet.**

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- **utifrån erfarenheter från den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) värdera och analysera hur förskolans styrdokument tar sig uttryck i verksamheten.**

Kursmoment (alla VFU-relaterade moment inom kursen är obligatoriska)

20/1

13:15-15:00

VFU-seminarium

Vi går igenom riktlinjer för VFU, dvs. allt som rör VFU. Uppgifter, progression, handledningsprocessen och didaktik. Examinationskrav. Vad händer om jag inte klarar VFU'n? + Alla andra frågor som ni har inför VFU-perioden.

Egna mål inför VFU-perioden skrivs. Vad är din nuvarande kompetens? Vilka erfarenheter har du? Vad vill du få möjlighet att utveckla under din VFU? Se omdömeblankett och progressionsmatris och din skriftliga reflektion från VFU1.

Förberedelser: Läs igenom Riktlinjer för VFU och VFU-handboken. I VFU-handboken finns svar på de flesta frågorna kring VFU för student och VFU-lärare.

Skriv ner dina frågor inför VFU'n och ta med.

15.00-17.00

VFU-seminarium med inbjudna VFU-lärare

Kort presentation av VFU-uppgiften och tid för er att planera kommande VFU-period tillsammans med era VFU-lärare. Denna eftermiddag är en del av förhandledningen (se nedan). Om din VFU-lärare kommer är det obligatoriskt att närvara. Kan din VFU-lärare av någon anledning inte närvara ansvarar du för att ni får tid för förhandledning före VFU-perioden början.

Handledningen före en VFU-period ser olika ut beroende på var du befinner dig i utbildningen, men det är viktigt att du och din VFU-lärare får tid för förhandledning före VFU-periodens start. Exempel på sådant som kan vara viktigt:

- Gå tillbaka och starta i förra VFU-periodens omdöme. Vad är dina utmaningar denna VFU-period? Hur kan din VFU-lärare möjliggöra för dig att arbeta med det som är dina utmaningar? Vilket stöd behöver du? Se progressionsmatris och examensmål.
- Presenterar din VFU-uppgift och ditt eget personliga mål. Gå igenom omdömesblankettens kriterier. Vad betyder kriterierna? Vilken bild har du av vad du behöver göra för att nå upp till målet? Vilka förutsättningar behöver din VFU-lärare skapa för att du ska kunna nå upp till målet?
- Hur kan handledningen organiseras, tid och plats etc. Du har rätt till att få **1-2 timmars enskild handledning i veckan.**
- Hur och när ska summativ och formativ bedömning av ditt arbete ges?
- Vilka moment ska du ansvara för?
- När ska planering göras? Hur kan/ska en planering se ut? Hur ska/kan en utvärdering göras och se ut?
- Vilka tider gäller?
- Övrigt som kan vara aktuellt diskutera innan VFU-perioden!

27/1

8.15-10.00 eller 10.15-12.00, Uppföljningsseminarium (se schema för just din seminariegrupp)

Innehåll: Uppföljning gruppvis kring vilka erfarenheter vi gjort under VFU'n i förhållande till kursmål och egna personliga mål. Presentation av era dokumentationer.

Scener från förskolans verksamhet spelas upp och diskuteras (se VFU-uppgift)

Ta med påskriven omdömesblankett, lämnas till Carina Stenberg, (om du inte gjort alla dina 10 dagar ännu, lämnas omdömesblanketten in så fort dagarna är gjorda).

26/2

13.15-15.00

Arbetslagsarbete knutet till VFU.

Arbete arbetslagsvis tillsammans med de nya förskollärostudenterna. Vad ska man tänka på inför sin första VFU? Ni delger era erfarenheter och reflekterar ihop. Ni äger tiden tillsammans med de nya studenterna

VFU-uppgifter:

Eftersom VFU-perioden bör fungera som en "bro" mellan delkurserna kommer VFU-uppgiften dels blicka bakåt men även anknyta till kommande delkurs.

- **"VFU-uppgift" från Lotta Fritzdorf:** I kursen har vi berört förskollärares anmälningsplikt vid misstanke om att barn far illa. Din uppgift är att du ska intervjua din VFU-lärare och den närmsta skolledaren (rektor/förskolechef) om hur de anser att den här problematiken på din VFU-förskola kan hanteras. Be dem också berätta om de har några erfarenheter av detta och hur de då gick tillväga. Ta också reda på om det finns något stöd i verksamheten för förskolpersonal som är med om något sådant. Ca 1 A4. Publiceras på Blackboard. (Denna uppgift introduceras av Lotta och går att göra både före och efter VFU-perioden.)

Du ska enskilt, under din VFU:

- **skriva loggbok** (dagbok/reflektionsprotokoll) varje dag om vad som händer i verksamheten och reflektera över detta. Använd gärna loggarna som finns i slutet av detta dokument. Reflektera över förskolans vardag i relation till innehållet och kurslitteraturen i UVK2: Förskolan och samhällsuppdraget.
- tillsammans med din VFU-lärare **planera, genomföra och utvärdera minst 2-3 st aktiviteter** med barngruppen (Anpassa innehållet i aktiviteterna efter barngrupp och egen erfarenhet) utifrån Lpfö98 (reviderad 2010) och de didaktiska frågorna *Varför? Vad? Hur? (När, Var? Vilka? Med vem? etc)*. Genomför aktiviteterna med barnen och reflektera tillsammans med din VFU-lärare över din läroplan och professionsutveckling, se målen på omdömesblanketten, progressionsmatris och examensmål.
- reflektera och diskutera med din VFU-lärare, **läroplanens betydelse** för din planering, ditt genomförande och din utvärdering av aktiviteterna. Hur tar förskolans styrdokument sig uttryck i verksamhetens planerade och spontana aktiviteter? Blir det någon skillnad som gör en skillnad för barns lärande och utveckling? (Detta kan exempelvis vara innehållet i ett handledningssamtal.)
- tillsammans med VFU-läraren göra **en dokumentation över valfri pedagogisk situation**, som har **föräldrar som mottagare**. Den ska innehålla text och bild och kunna sättas upp på förskolan. Syftet med dokumentationen är att bryta ner ett mål från läroplanen till en konkret situation/aktivitet på ett sätt som föräldrar kan ta till sig. Dokumentationen tas med på uppföljningsseminariet efter VFU-perioden (tänk på sekretessen om dokumentationen innehåller bilder etc, alla namn fingeras eller täcks över). Tänk på att denna uppgift är en träningsarena för att sätta igång ditt tänkande kring dokumentation, det finns inget facit på hur den ska se ut! Våga testa, inspireras av det som finns på din förskolas väggar. Sparas i din

VFU-pärm för att du ska kunna få fatt i din progression i dokumentationsarbetet under utbildningen.)

- gå tillbaka till din självvärdering från VFU1. Läs igenom den. Skriv en ny **utvärdering av din egen insats** på 1-2 A4-sidor, där du utvärderar/självvärderar din egen insats på förskolan under VFU2 utifrån VFU-periodens mål och dina personliga mål, med kopplingar till självvärderingen från UVK1. Vad är din nuvarande kompetens? (Vad kan du?) Vad är din önskvärda framtida kompetens? (Vad vill du kunna till nästa VFU-period?) Vilka strategier finns för att nå ditt mål? Gör kopplingar till relevant kurslitteratur. Försök att med ord beskriva din nuvarande **pedagogiska grundsyn** (enkelt uttryck kan vi tala om pedagogisk grundsyn som hur du tänker kring barn och lärande just nu) och dess eventuella förändring över tid. Skickas via mail senast **måndag v. 8** till Lotte. charlotte.sandstrom@halmstad.se
- **saml**a goda och/eller mindre bra **exempel på pedagogiska dilemman/situationer** som du ställts inför under din VFU och hur du/ni i arbetslaget löst dem. Det kan vara exempel på när ditt pedagogiska kunnande/ledarrollen/lärrollen sattes på prov, och du inte visste hur du skulle lösa situationen, men det kan även vara goda exempel som du vill dela med dig av.

Grupppuppgift. Du ska tillsammans med andra:

- bilda en **grupp ("arbetslaget" går bra, eller välj andra konstellationer, ca 3-4 studenter i varje grupp är lagom)**. Er gemensamma uppgift är att välja 2 exempel på pedagogiska dilemman från er grupp som ni tillsammans gestaltar för oss andra via någon form av **"teater/drama"**. Det är viktigt att ni gör oss som åskådare delaktiga. Det kan vara att ni spelar upp början på en kort scen, stoppar, och låter oss fundera på hur vi skulle ha löst den, för att sedan spela upp ert förslag. Givetvis kan ni även spela upp en hel scen för att diskutera efteråt. Det viktiga är att ni involverar "publiken" så vi får komma till tals, hur det går till får ni i gruppen bestämma själva. **Scenerna/situationerna spelas upp på det gemensamma obligatoriska uppföljningsseminariet**. Ni har ca **10-15 minuter** till ert förfogande per grupp. (Obs. scenen ska bara ta högst 1 minut, resten är diskussionstid.) Vissa grupper kommer att hinna båda sina situationer medan andra grupper "bara" den ena. Det viktiga är inte att hinna så mycket som möjligt utan att det blir en bra diskussion kring era korta scener!
- ta med kurslitteraturen in i era diskussioner i den lilla gruppen, kring scenerna ni kommer att presentera för oss på uppföljningsseminariet. Kan kurslitteraturen ge er/oss nya perspektiv till det ni såg/var med om, eller hjälpa att förebygga uppkomsten av situationerna? Varför är just er scen så viktig att diskutera?
- **maila gruppindelningarna** till Lotte före uppföljningsseminariet, så tiden kan fördelas jämt. Charlotte.sandstrom@halmstad.se

VFU-dokumentation

Du ska dokumentera dina VFU-perioder under hela utbildningen. Pärmerna ska följa dig under alla dina VFU-perioder under utbildningen och vara ett levande dokument. Här ska du samla allt som kan vara viktiga underlag för att kunna se din personliga och yrkesmässiga utveckling till färdig förskollärare.

Följande punkter finns i ditt register:

- VFU-perioder och placeringar
- aktuell kurs/VFU-information

- utdrag ur belastningsregistret
- ansvar och sekretess
- checklista för VFU
- närvaro-/omdömesblanketter
- exempel på pedagogiska planeringar
- aktiviteter, uppgifter och prov
- loggbok och reflektioner

Närvaro/Frånvaro

Närvaro- och omdömesblanketten finns även att ladda ner från nätet:

<http://www.hh.se/vfu-forskola>

Glöm inte att ta en kopia till din VFU-pärm.

All frånvaro under VFU-perioden tas igen. Det är viktigt att du får all din VFU som du har rätt till! Om du har dagar kvar att ta igen, väntar du med att lämna in din närvaro-/ omdömesblankett tills alla dagar är gjorda. När du tar igen dagar är det viktigt att det görs på ett sätt så att kvaliteten står i fokus. Vid längre frånvaro är det viktigt att dagar tas igen så sammanhängande som det är möjligt. Ta kontakt med VFU-ansvarig vid längre frånvaro (3 dagar eller mer).

Länkar

Registerutdrag

Enligt skollagen (2010:800) måste alla lärarstudenter visa utdrag ur belastningsregistret för förskolechef i det VFU-område där de gör VFU. Ha alltid ett aktuellt registerutdrag i din VFU-pärm!

Länk till Polisen finns på VFU-hemsidan: www.hh.se/vfu

Examensmålen för den utbildning som startade ht 2011:

www.hh.se/vfu-forskola

Betyg och bedömningsgrunder

För den i kursen ingående VFU'n gäller betyget Godkänd eller Underkänd. För godkänt krävs att samtliga uppgifter utförts, ett aktivt deltagande i seminariediskussionerna och inlämnande av närvarorapport och omdöme från dina dagar på förskolan, signerad av din VFU-lärare. Blir du underkänd kommer du att ges möjlighet att komplettera de punkter som brister.

Kurskrav

Lärandet under kursens gång bygger på att du är närvarande vid VFU-seminarium och andra moment som utgör kursens lärläda tid. Skriftlig komplettering erfordras om du inte kan närvara vid de obligatoriska tillfällena. Studenten har själv ansvar för att ta del av eventuellt material som krävs för komplettering.

Examination

VFU-delens 3 hp inom UVK2 examineras via:

1. Förberedelse inför och aktivt deltagande i kursens obligatoriska VFU-seminarier före och efter VFU-perioden.
2. Ifylld närvaro- och omdömesblankett + självvärdering från VFU, med uppnådda mål för VFU-perioden.
3. "Skriftlig utvärdering av din egen insats" efter VFU-periodens slut. Spara en kopia i din VFU-pärm.

Kursvärdering

Kursvärdering görs via er e-post, där varje kursdeltagare får en utvärdering som direkt besvaras där.

Lycka till // Lotte Sandström

Exempel på loggar/planeringsverktyg att använda under VFU-perioden. Gör den gärna mer personlig så att den passar just dig!

Beskriv en händelse från förskolans verksamhet	Personlig reflektion kring det du var med om. Tankar, frågor, problematisering. Koppling till litteratur/egna erfarenheter (Din VFU-lärares reflektioner)	Gör en metareflekton kring händelsen och din reflektion och formulera en eller flera frågor att diskutera med handledaren, och/eller ta med till uppföljningsseminariet
--	---	---

Exempel på "observationslogg"

Beskriv vad som hände:	Dina personliga reflektioner Vilka nya frågor väcktes?	VFU-lärares reflektion

Exempel på planeringsmall

Analys på gruppnivå: varför detta projekt? syfte/ mål förkunskaper, nuläge	Strävansmål enligt LPFÖ	Förmågor och färdigheter vi vill att barnen ska utveckla är... Konkretisera målen	Genomförande -miljöer -situationer Detta tänker vi ger barnen möjlighet att erfarar...	Dokumentation: Hur/vad/varför ska vi dokumentera Fokusera lärandet	Reflektion Utvärdering Analys ompröva